No. 66. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturdag 18 Maart.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gelet op het besluit van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant, dd. den 24 Februarij 1837, Litt. B. 1e Afdeeling van Policie (Staatsblad n°. 44), houdende mededeeling van het Koninklijk Besluit van den 5. dier maand (*Staatsblad* n°. 2), betrekkelijk het branden van het oude Vaatwerk, en de verlenging van den termijn daartoe, tot ultimo December 1837, met aanschrijving door U. E. G. A. om daaraan de vereischte publiciteit te geven; zijn te het bedoelde Koninklijk Besluit van den volgenden inhoud:

WIJ WILLEM ENZ.

» Gezien onze besluiten van den 31. December 1834 (*Staatsblad* n° 45) en 1. December 1836 (*Staatsblad* n°. 57), betrekkelijk de invoering van het Nederlandsch vaatwerk;

» Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 11. Januarij ll., n°. 114;

» Den Raad van State gehoord;

» Hebben besloten en besluiten:

ART. 1. » De termijn, bij art. 2 van ons eerstgemeld besluit vastgesteld voor het *branden* van al het aanwezige oude vaatwerk, wordt bij deze verlengd *tot ultimo December* 1837.

ART. 2. » Voortaan zal de branding eener hoeveelheid oud vaatwerk door de eigenaren van hetzelve, niet ten allen tijde des jaars en zoo dikwerf zij zulks zouden mogen verlangen, van de IJkers kunnen gevorderd worden, ten ware gezegde hoeveelheid meer dan vijftig stuks bedrage.

» In het tegenoverstelde geval zal de branding slechts op zoodanige tijdstippen behoeven te geschieden, als welke door de IJkers te dien einde zullen vastgesteld zijn.

ART. 3. » Het wordt den kuipers bij deze verboden, het door hen vervaardigde nieuwe vaatwerk af te leveren, zonder hetzelve vooraf te hebben doen ijken.

ART. 4. » En is Onze Minister van binnenlandsche Zaken belast met de uitvoering van het tegenwoordige besluit, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan Onze Ministers van Financien en de Algemeene Rekenkamer, en aan den Raad van State, tot informatie, en hetwelk voorts in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

» Gegeven te *'s Gravenhage*, den 5. Februarij 1837, het *vier-en-twintigste* jaar van onze Regering.

» (*Get.*) WILLEM.

» *Voor wege den Koning*,

» (*Get.*) VAN BOORN."

Brengen den inhoud van hetzelve besluit bij deze ter kennisse der daarbij belanghebbende Ingezetenen, ten einde daarop te kunnen attenderen; met informatie tevens dat de IJkers van het Vaatwerk zijn gelast, om stiptelijk te waken, dat voortaan geen ongebrand oud Vaatwerk, in omloop gebragt worde.

Breda, den 9. Maart 1837.

DE ROY VT.

Ter ordonnantie van denzelven
De Secretaris der stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

Parijs, den 15den Maart.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van heden werde door den minister van binnenlandsche zaken het verwacht worden ontwerp ingediend, de aanvraag behelzende van een supplementair crediet van 2 millioen voor geheime fondsen, om die te brengen op het budget van 1837. Bij de voordragt des ministers, de voorlezing van het ontwerp voorafgaande, zeide hij, dat sedert 1830 de kamers steeds een dergelijk crediet hadden toegestaan, en dat men met de bewilliging van zulk een crediet steeds een blijk van vertrouwen aan het gouvernement gegeven had; dat vertrouwen was thans noodzakelijker en dringender dan te voren, opdat het gouvernement zich in staat zag gesteld de wet te doen eerbiedigen. Het land genoot zeker bijzonderen voorspoed, maar zoo al de geheime associatien niet openlijk den oproerstandaard planten, zuchten zij niettemin zich van evenzeer geduchte middelen te bedienen, welke men krachtdadig bestrijden moest; daartoe strekt de onderhavige aanvraag, die 800,000 fr. meer dan het vorig jaar bedragende, evenwel geen nieuwe lasten zou daarstellen, maar op het budget van dit jaar gevonden worden.

Aan de orde was de voortzetting der beraadslagingen van het ontwerp op het middelbaar onderwijs. Nadat verscheiden sprekers over het ontwerp het woord gevoerd hadden, trad de heer *Guizot* aan het slot der algemeene beraadslagingen op, om de beginselen waarop de wet berustte te verdedigen.

De kamer der pairs heeft heden het door de afgevaardigden reeds aangenomen crediet van 150,000 fr. ter versterking van de douanen-linie aan de spaansche grenzen, aangenomen. Door den heer *de Dreux-Brézé* werd de gelegenheid te baat genomen, om de discussie op het staatkundig terrein te brengen, en het bestuur deszelfs stilzwijgen te verwijten, tijdens de opening van het britsch parlement, ter zake van de betrekkingen tusschen Frankrijk en Engeland, enz.; hij beklaagde zich over het nadeel dat den handel door de afsluiting der gemeenschap leed, 't welk, volgens hem, sedert de toetreding van Frankrijk tot het viervoudig verbond reeds 20 à 24 millioen uitmaakte, en deze opofferingen hadden slechts gestrekt om Engeland voordeel aan te brengen, daar het leger van *Karel V*, in weerwil van genoemd verbond, niettemin van engelsche geweren was voorzien geworden.

— Algemeen wordt tegenwoordig geklaagd over den staat waarin de meeste fabrijksteden de arbeidende klasse verkeert, ten gevolge van de kwijning van den handel, de verlaging der prijzen en den daardoor veroorzaakten stilstand van de fabrijken, een toestand, die, zoo hij lang voortduurde, van de bedenkelijkste gevolgen kon worden. De tegen de staatkunde van het ministerie ingenomene partij zoekt de oorzaak daarvan in de jongst gedane wetsvoorstellen, bepaaldelijk in die betrekkelijk de spoorwegen, welke het wantrouwen had opgewekt, de aanvragen tot rembours vermenigvuldigd en de storlingen verminderd; doch waarschijnlijk ligt de reden in meer algemeen werkende, ook van buiten afkomende oorzaken en in de gesteldheid van den tegenwoordigen tijd. Te Lyon en te St. Etienne vooral moet de toestand zeer treurig zijn; de meeste fabrijken zouden er stilstaan. Van gouvernementswege zijn wel is waar tot opbeuring vele bestellingen gedaan, doch dit kan de welvaart niet herstellen, zoodat nog op dit oogenblik wel de helft van de arbeidende klasse te Lyon zonder werk is. Te St. Etienne hebben de voornaamste fabrikanten in zijden linten den arbeid moeten staken; de prijs van de zijde was er in tien dagen 7 fr. gedaald. De maire van Lyon, de heer *Mürlin*, heeft zich dezer dagen naar Parijs begeven, om het gouvernement over den staat van zaken in te lichten.

— Uit Toulon schrijft men dat de bijzondere expeditie waarmede de generaal *Bugeaud* op de Afrikaansche kust belast is, in weerwil van de aanmerkelijke magt, daartoe bestemd, van geen regtstreeks vijandelijken aard zoude wezen. Dezelve zoude bestaan uit zes regimenten van linie, waarvan er vier tot de divisie van Oran behoorep. De generaal *Bizzard* zou de voorhoede kommanderen.

— De *Moniteur* geeft heden het vervolg niet van de telegrafische depeche, welke gisteren gezegd werd door de duisternis te zijn afgebroken. Daar men nu sedert de expeditie van Constantina weet wat men van een dergelijk afbreken dikwijls te denken heeft, vreest men dat het gouvernement geene gunstige tijdingen over den verderen loop der vereenigde bewegingen van de generaals der koningin ontvangen heeft.

— Bijzonderheden van het tooneel van den strijd worden nog niet later dan van den 11den uit Bayonne medegedeeld. De *Sentinelle* van laatstgemelde plaats, schrijft uit Behobie van den 10den, dat een fransch bataillon, in garnizoen te St. Jean-de-Luz, met den generaal *Noguès* aan het hoofd, in den morgen op zeker punt aan de grenzen, *Croix des bouquich* genaamd, was komen opmarcheren, en zegt vervolgens: » Het 10de bataillon engelschen, door een spaansch bataillon ondersteund, heeft, om zoo te zeggen, stormen-

derhand het fort Amezagana ingenomen; er had een schrikkelijk bloedbad plaats, maar de karlisten moesten ten laatste zwichten. De *venta* (herberg) van Amezagana is door de christinos tien uur des morgens bemagtigd; te tien ure hebben de karlisten haar hernomen; dáár heeft het hevigste van den strijd plaats gehad; ten vijf ure des avonds was nog geen enkel afdoend resultaat verkregen, alhoewel de linie gebroken was geweest. De christinos zijn voortgerukt tot nabij Astigarraga. Te Irun schenen ontstellenis te heerschen."

In een bijzonder berigt uit Bayonne, mede van den 12den, wordt vermeld, dat het een bataillon van de koninklijke engelsche marine geweest is, 't welk, door twee stukken ondersteund, aan den aanval op Amezagana had deel genomen. De soldaten van het engelsch legioen waren buiten gevecht gehouden, om den volgenden dag als versche troepen te kunnen gebruikt worden. Hoe heet het bij dien aanval moet toegegaan zijn, mag blijken uit de opgave in dit berigt, dat bij de spaansche regimenten en de koninklijke engelsche troepen niet minder dan 30 officieren en 600 soldaten gekweist zijn geworden. Het aantal dooden wordt niet opgegeven. Het korps der chapelgorris had bijzonder veel geleden.

Lord *Hay* heeft het slagveld eerst des middags ten drie ure verlaten; de fransche commissaris, kolonel *Sexilhao*, bevond zich steeds aan de zijde van den generaal *Evans*.

Astegariaga zou den volgenden dag worden aangevallen; in den nacht werden daartoe van de zijde der constitutioneelen batterijen opgeregt. — De karlisten zouden aan dien kant slechts 9 bataillons bijeen hebben. Het karlistisch hoofdkwartier bevond zich den 9den te Andoin; de infant don *Sebastiaan* rigtte zich op Puente la Reyna.

De *Sentinelle* van Bayonne verzekert dat de karlisten in weerwil van deels van de vroeger aangekondigde nieuwe expeditie in Navarre hadden afgezien, en dat zij slechts op last van don *Carlos* was vertraagd geworden, om het korps, dat te groot moet zijn, van al het noodige te voorzien.

De krijgsraad die over den generaal *Gomez* moest uitspraak doen, was nog niet vergaderd geweest, ten gevolge van de arrestatien van vijf zijner medepligtigen; men dacht dat hij gefusilleerd zoude worden.

— In de Spaansche hoofdstad is men zeer bedacht voor nieuwe volksbewegingen, die men van den kant der staatkundige vrienden van den heer *Salvo Roca* verwacht. Het bestuur neemt inmiddels maatregelen van voorzorg; de troepen hebben den 10den 's avonds [illegible] bij te blijven. — Brieven die men te Madrid uit Pampeluna ontvangen had, van het laatst van Februarij gedagteekend, behelzen hevige klagten tegen de bataillons van Cordova en Almansa, deel uitmakende van de leger-afdeeling van *Alaix*, welke gedurende hun kort verblijf aldaar, zich aan de grofste buitensporigheden hebben schuldig gemaakt. Onder anderen hebben deze soldaten een commissaris van politie vermoord, die pogingen aanwendde om het leven van een Franschman te redden.

— Ter beurse had er in den koers der fondsen eene algemeene daling plaats; de aandeelen in den spoorweg op St. Germain, die in de jongste dagen zoozeer stegen, gaven het voorbeeld. Men zeide dat het depôt van renten 't welk onlangs tegen voorschot in de bank gelegd werd, bij de aanstaande likwidatie terug genomen soude worden. De notering was heden (15 *Maart*): 5 pCt. 106,80; 3 pCt. 79,15; Port. 32¼; Sp. Ardoin geopend 28⅝, gedaald tot 27⅞, gebleven 28; Pass. 7½; Diferd 11¾; Rom. L. 102.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Maart.

De buitengewone britsche gezant, markies *van Londonderry* wordt thans te Berlijn op het glansrijkst onthaald. Den 7den dezer was hij in een bijzonder gehoor bij Z. M. den Koning van Pruissen toegelaten; des middags at hij met het koninklijk gezin. In het gevolg van genoemden markies bevinden zich de burggraaf *Seaham* en sir *Charles Balsdon*. Het uitstekend onthaal dat aan dezen gezant te Petersburg en te Warschau te beurt viel, in welke laatste stad de prins stadhouder zelfs het garnizoen voor hem parade liet maken, had te Berlijn tot de bevestiging van het gerucht aanleiding gegeven, dat namelijk de reis van den markies op last des koninga van Engeland zou plaats hebben, of althans dat hij van zijne tegenwoordigheid in St. Petersburg zou hebben gebruik gemaakt om eenige geschilpunten tusschen beide de hoven, die juist niet regtstreeks de staatkunde, noch groote wereldgebeurtenissen, betroffen, ten einde te brengen.

Als een begin van de jaarlijks, in het voorjaar, in Pruissen voorvallende veranderingen bij het leger, kan men aanmerken dat er dezer dagen een aanzienlijk aantal opperofficieren ontslagen zijn. — Men meent dat de zittingen van de gewestelijke standen dit jaar veel langer zullen duren dan gewoonlijk, daar er over een aantal nieuwe wetsontwerpen te beraadslagen hebben, waaronder vele zijn die de aandacht des publieks in eene hooge mate tot zich trekken.

— Het voorbeeld van Thurgau, alwaar sich vijf zesde gedeelte van de bevolking voor eene gedeeltelijke herziening der staatsregeling heeft verklaard, zal, naar men denkt, spoedig navolging vinden. Uit Zurich althans vernoemt men, dat men daar reeds bedacht is op voor te dragen veranderingen, waarbij men als zeker stelt, dat de hoogeschool van die stad, en het voorregt om een derde gedeelte van de leden van den grooten raad te benoemen, te lijden zouden hebben.

— De prins van *Wasa* is uit Weenen vertrokken en heeft zich naar zijn goed Eichhorn, in Moravie, begeven. Hij zal bij de lijkplegtigheden van zijn vader, *Gustaaf IV*, tegenwoordig zijn.

— De voorzitter van de duitsche bondsvergadering, graaf *von Münch Bellinghausen* bevindt zich te Weenen ongesteld, en wordt daardoor verhinderd om zich naar Frankfort op zijn post te begeven.

— De aanvoerder der roverbende, welke sinds eenigen tijd grooten schrik in Hongarije had verspreid, heeft, in een hardnekkig gevecht tegen de op hem uitgezonden troepen, zelf een einde aan zijn leven gemaakt, nadat hem reeds een arm verbrijzeld was; zijne bende moet geheel en al verstrooid zijn.

Langs de geheele uitgestrektheid der hongaarsche militaire grenzen zijn, ten gevolge van de tijding dat in Roumelie en Bulgarije tot aan de grenzen van Servie, de pest is uitgebroken, maatregelen tegen het overschrijden der grenzen genomen.

— Uit Zevenbergen meldt men dat het besluit des Konings, waarbij een nieuwe landdag voor dat land tegen den 25den april aanstaande wordt bijeengeroepen, aldaar groote vreugde had verwekt. De verplaatsing van denzelven naar Hermanstadt had eerst wel eenig opzien gebaard; maar dewijl den Koning bij de grondwet het regt daartoe gegeven is en de landdagen vroeger altijd in genoemde stad gehouden werden, heeft men in dien maatregel spoedig niets anders gezien dan een wijs overleg der regering. Men koestert de verwachting dat de nieuwe landdag goede vruchten voor het land zou opleveren, en dat de betreurenswaardige geest van tegenstand, die den vorigen landdag kenmerkte, nu niet weder het hoofd zou opsteken.

— Te Weenen waren den 8sten dezer [illegible]: Metall. 103; 4 pCt. 100¾; 3 pCt. 75⅝; Bankact. 1384.

ENGELAND.

LONDEN, den 14den Maart.

In het huis der Lords zijn gisteren 134 nieuwe verzoekschriften tegen de afschaffing der kerkelijke belastingen ingekomen. In dat der gemeenten, daarentegen, zijn, op genoemden dag, 465 petitiën tegen dien maatregel, en slechts 38 voor denzelven, ingediend. In laatstgenoemd Huis zijn de debatten over die aangelegenheden, dienzelfden avond, begonnen, en wel door sir *R. Peel* die eene zeer uitgebreide rede hield, waarin hij met kracht deze wet bestreed, door waarin hij, volgens de bekentenis van de voorstanders van dien maatregel zelven, tevens met veel gematigdheid, uitstekende helderheid en volledige kennis van zaken, gesproken heeft. Eenige leden volgden het voorbeeld van den heer *Peel*, doch andere poogden zijne aangevoerde bewijsredenen te wederleggen; onder deze laatste was lord *Howick* de voornaamste. De debatten zullen heden avond worden voortgezet. Het huis zal tegen Paschen tot den 3 April, deszelfs zittingen sluiten.

— Berigten uit Lissabon, tot den 10den, bevatten [illegible] staatkundig nieuws. De dagbladen dier stad zijn opgevuld met redeneringen, dienende tot regtvaardiging van het nieuw ingevoerde tarief, waarbij de Britsche koopwaren zwaar belast zijn geworden.

— Op de Londensche beurs van heden waren genoteerd de 3 pCt. gecons. 90⅝ à ½; Ned. W. S. [illegible] 2½ pCt. 53⅜; ditto 5 pCt. 103¼ à ½; Spanje; Ardoins, 25¼ à ¾; Portugal [illegible]; Columbia 24.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 17den Maart.

Bij reskript van 18 Februarij jl., n°. 134, heeft Z. M. goedgevonden het departement van oorlog te magtigen, om aan de milicien der ligting van 1832, die zulks mogten verlangen, de vergunning tot het aangaan van een huwelijk te verleenen.

— Bij eene resolutie van Z. Exc. den minister van Staat, ad interim met het bestuur der financien belast, van 25 Februarij 1837, zijn eenige bepalingen en voorschriften vastgesteld, waardoor aan de eene zijde de belanghebbenden, aan wie het genot van den vrijdom der accijnsen op den turf en de steenkolen is toegekend, met

voor de moeijelijkheden en bezwaren, die eene gestrenge toepassing der bepalingen van § 3 van art. 7, en in verband daarmede van het 4de en 5de lid van art. 9 van het reglement, voor hen kunnen opleveren, zouden kunnen vrijwaren, doch tevens aan de andere zijde, de misbruiken zullen kunnen worden beteugeld, waarvan de onderzinding heeft doen zien, dat sommige veenlieden gebruik maken, ten einde eene afschrijving op hunne rekening te erlangen voor eene meerdere hoeveelheid turf, dan zij werkelijk hebben aangevoerd of doen aanvoeren tot den inslag in eenige fabrijk of trafijk, onder genot van den bedoelden vrijdom.

— In het te Kopenhagen uitkomende *Archief voor het zeewezen* vindt men het volgende korte berigt, wegens eenen kleinen oorlog dien de Deenen op de kust van Guinea met een vijandelijken Neger-stam, de Krobbo-Negers, gevoerd hebben:

» Met eene aanzienlijke magt van inboorlingen, en, hetgeen nog meer beteekende, met 40 man van de bezetting, een veldstuk en drie houwitsers, trok de Gouverneur *Mörk* tegen den vijand op, die verscheiden dagmarschen landwaarts in, twaalf dorpen op een steil gebergte gelegen, bewoonde. Na verscheiden schermutselingen, waarbij het geschut goede diensten deed, werden de Negers genoodzaakt zich aan de Deensche regering te onderwerpen; en een vergelijk te treffen met andere stammen, waarmede zij in oneenigheid geleefd hadden. Na deze in geschikter tijd gedane onderneming, zal het Deensche gezag in die streken weder bevestigd worden, waartoe vooral de omstandigheid veel zal bijdragen, dat de inboorlingen ondervonden hebben, hoe gemakkelijk het geschut tot diep landwaarts in, kan vervoerd worden."

De zaak van de geneeskundige dienst is eindelijk in de zitting der belgische vertegenwoordigers van eergisteren beslist geworden. De minister van oorlog had in den aanvang der zitting de onderscheidene tegen die dienst ingebragte bezwaren, door den heer *Lizdt* in een tiental vragen samengevat, op reeds bekende gronden, zoo als dezelve in een uitgegeven vlugschrift van den inspecteur-generaal zelven voorgedragen worden, beantwoord. De heer *de Merode* nam daarop als minister van staat het woord; hij liet zich in sterke bewoordingen uit tegen de buitensporigheden der drukpers, en viel weinig minder hevig de jury aan, die, zeide hij, geen waarborg genoeg tegen die buitensporigheden aanbood; hij ging zoover, van zich uit te laten, dat, mogt een dagblad hem zelfs van ondermoord belicht hebben, hij zich wel wachten zou hetzelve een proces aan te doen. Een hevig ongenoegen verwekte deze taal in de vergadering; de leden der oppositie vorderden al de leden van het bestuur op, om te verklaren, of dit het gevoelen van het kabinet was, waarop de minister van justitie, *Ernst*, zich genoodzaakt zag op te merken, dat de heer *de Merode* geen minister met portefeuille was en zijn bijzonder gevoelen kon hebben; niettemin verklaarde hij, dat hij eerstdaags eene wet tot beteugeling van de misbruiken der drukpers zoude aanbieden. De kwestie wegens het al of niet benoemen eener commissie van onderzoek in de zaak der geneeskundige dienst, werd, naar den zin van het ministerie, met 49 tegen 26 stemmen verworpen.

— In den Belgischen *Courrier* leest men dat er verscheidene geruchten loopen omtrent de ontbinding van het Belgische ministerie, waarvan de leden, volgens genoemd blad, het behoud hunner portefeuilles alleen daaraan te danken hadden gehad, dat het bestuur in de noodzakelijkheid verkeerde om de stemmingen over de begrootingen af te wachten.

— Het Spaansche actief dat eergisteren avond te Antwerpen tot 28 toe werd opgedreven, werd gisteren bij de opening der beurs tegen 27 aangeboden en hield zich gedurende den beurstijd op 26 ¼ à ⅝; maar na de sluiting is de koers weer op 26 ¼ gedaald. Men merkte op, dat de gewoonlijk wel onderrigte speculanten veel verkochten. — De notering was gisteren (16 *Maart*): Belg. 100 ¼; O. Metall. 104; Spanje Ardoin 26 ¼; Deferred 9; Nap. renten 92; B. Tavolière 59 ½; Sicil. 92 ½; Rom. L. 101; Certif. te Antw. 98; Braz. 85 ¼. — Wisselkoers op Amsterd. en Rott. ¼ pct. premie.

DE SPEELHUIZEN TE LONDEN.

(Vervolg en Slot van No. 62)

De speelhuizen van den derden rang worden door de bedienden van edellieden en gentilmans en winkelbedienden bezocht. Van daar bovenal die talrijke diefstallen waaraan deze twee klassen van menschen zich jegens hunne meesters schuldig maken. De som, welke door de lakkeijen van den adel van hoogeren en lageren rang jaarlijks in die speelhuizen wordt verloren, begroot men op 37,000,000 franken; veronderstelt eene dat die som wat te hoog is opgegeven, zoo is dezelve toch zeker niet minder dan 25 millioen. Over het algemeen vindt men in die inrigtingen een vijftigtal personen op een en hetzelfde oogenblik bijeen, en het gemiddeld getal der bezoekers in het etmaal begroot men op 120.

Men zal wel vragen hoe het komt dat men zoo veel hoort van lieden die al hun geld verliezen en nooit van hen die winnen? Als er velen zijn die verliezen, dan moeten er toch zijn die winnen. Dit is gemakkelijk te verklaren. Er staan eene menigte doortrapte schurken in betrekking tot al de speelinrigtingen. Deze komen overeen om iederen nieuweling aan te klampen, en als men hem zijn laatste stuk geld heeft afgewonnen, wordt de winst gedeeld. Die lieden zijn niet alleen, door eene langdurige oefening, met alle bedenkelijke spellen gemeenzaam bekend; maar daarbij spelen zij valsch en gaan hiermede zonder de minste schroomvalligheid, en bij elke gelegenheid en op alle wijzen, te werk, zoodra als hun hunne behendigheid niet meer dienen kan. Soms drukken zij het hoorntje, waarin de dobbelsteenen liggen, zoo zeer dat zij schier met zedelijke gewitheid zouden kunnen voorzeggen hoe veel oogen zij zullen werpen; op een anderen tijd bedienen zij zich van valsche steenen, of houden zij, zonder dat een vreemdeling het bemerkt, een dobbelsteen tusschen den vinger en het hoorntje, terwijl de worpen er inloopen. Eenige jaren geleden, verloren eenige edellieden en gentilmans meer dan 1,200,000 fr., in een speelhuis en kwamen op het denkbeeld dat men hen bedroog; zij namen de dobbelsteenen mede en bevonden dat deze met lood waren gevuld. Bij de kaartspelen bezigt men dikwerf valsche kaarten, en behalve dit zelfs, zijn de handige *grieken* met kunstgrepen bekend, die aan het oog eens nieuwelings ontgaan. Al betrapte het beklagenswaardig slagtoffer zijne tegenpartij ook op heeter daad, zoo zou het er niets mee gewonnen hebben, en zich zelfs wellicht de opmerkingen zijner regtmatige gramschap te verwijten hebben. Er is steeds een genoegzaam aantal medepligtigen bij de hand om de aangevallene partij te ondersteunen, zoo een nieuweling zich over valsch spel beklaagt; en als dit niet voldoende is, weet men toch altijd den klager het zwijgen op te leggen. Meestal bedienen de *grieken* zich trouwens niet van valsche kaarten, en uit vreeze van ontdekt te worden nemen zij niet eerder hunne toevlugt tot dit schandelijk redmiddel voordat hunne kunstgrepen met de goede kaarten verijdeld worden. In de speelhuizen van minderen rang, bestaat de gewone wijze van uitplundering eens nieuwelings daarin, dat de wezens die met de inrigting in betrekking staan, te gelijk met hem spelen en het doen voorkomen als of zij veel verliezen: den nieuweling ontzinkt alsdan de moed niet, omdat hij lotgenooten in 't ongeluk denkt te hebben.

Elk speelhuis onderhoudt eene menigte van zulke lieden; allen zijn zij naar de nieuwste smaak gekleed; hunne vingers zijn met gouden ringen overladen en hunne schitterende horologie-kettingen zijn met veel meer edelgesteenten versierd, dan zelfs die van sir *Robert Peel*. De eigenaars dier speelhuizen moeten altijd kleederen en kostbare gesteenten voor dat slag van menschen in gereedheid hebben.

Dit zijn eenige der middelen door de chefs en de wezens die zij bezoldigen aangewend, om iederen dwaas dien zij vinden uit te kleeden. Er zijn er nog vele andere; maar ze te beschrijven zou nutteloos zijn voor hem die niet zeer bekend is met de Londensche speelhuizen. Het zij genoeg, dat ieder die zich met geld in zijn zak in een dier draaikolken verwart, er geheel berooid zal uitkomen, of zoo men hem al eens eene enkele maal laat winnen, dan is het om hem later zoo veel te wisser te treffen. Het zou moeijelijk zijn juist te bepalen hoe groot de som is, die jaar aan jaar in die verderfelijke huizen wordt ten offer gebragt; maar ik geloof niet verre van de waarheid te zijn als ik dezelve begroot op 175 of 200 millioen franken, het hotel van de St. James-straat mede gerekend. Men kan zich niet voorstellen hoe veel geld de eigenaars der voorname speelhuizen, opleggen, in weerwil van de buitensporige weelde welke in die verblijven heerscht. Onlangs scheidden twee in zulke ondernemingen betrokken personen zich van hunne zaak af, en namen ieder hun aandeel van 4 millioen franken mede. Thans hebben zij hunne kasteelen, hunne paardenstoeterijen; in één woord nu bezitten zij alles wat een fashionabel mensch hebben moet. Weinige dagen geleden vond men in zijn eigen huis den *croupier* van een gering speelhuis, dronken op den grond liggen, terwijl hij 30,000 fr. in banknooten in de hand hield, die, naar zijne eigene bekentenis, zijn aandeel in de winsten van den afgeloopen nacht uitmaakten. De gebroeders *Bond*, eigenaars van het *Atheneum* waren, vóór eenige jaren, niets meer dan doodarme joden, en nu schat men het vermogen van ieder hunner op 1,500,000 fr. De oudste broeder, *Ephraim*, betaalde dezer dagen 400,000 fr. voor eene paardenstoeterij, die door een edelman verkocht werd om zijne speelschulden te kunnen voldoen.

Nog weet men niet of en wanneer men eens op de weldadige invoering zener wet tegen die hoeken der ondeugd kan rekenen; de bestaande is onvoldoende om een perk te stellen aan de hartbedroevende rampen die de speelhuizen veroorzaken; en de eigenaars weten, door ruimte van geld, alle aanklagten, alle straffen te voorkomen of te ontduiken. Ik voor mij geloof dat het niet mogelijk is om, zoo als het moest wezen, de speelhuizen geheel en al te verbieden; ik geloof zelfs niet dat er beperkende wettelijke bepalingen tegen dezelve zullen worden uitgevaardigd, want de leden van de club van *Crockford* zijn voor 't grootste gedeelte ook tevens eden van de twee kamers van het Parlement, en het zou te veel van hen geëischt zijn om hun een *bill* te doen goedkeuren, dien zij waarschijnlijk het eerst weder zouden schenden!"

Nieuwste Fransche Letterkunde, N°. XVI.

LA VIEILLE FILLE, *par* DE BALZAC.
Un Volume à . . . . . 50 Ct.

Men moet Franschman zijn om een roman te schrijven zoo als deze; want als men het boek uitgelezen heeft, dan komt alles hierop neder, dat eene oude veertigjarige jonge juffrouw, die haar niet tot het huwelijk is kunnen geraken, omdat zij vreesde dat men haar om haar geld zoude trouwen, en door een toeval toe gebragt wordt om eene echtvereeniging te sluiten, waarvan zij het geluk nogthans niet leert kennen. Twee oude vrijers, die elkander het bezit dezer oude jonge juffrouw betwisten, en een jongman die in stille liefde voor haar verkwijnt, zijn benevens eene *grisette* de hoofdpersonen van het verhaal. Alles wat in het werk gesteld wordt, om dat huwelijk te sluiten, en al de gevolgen welke die vereeniging op de teleurgestelde minnaars heeft, wordt hier breedvoerig medegedeeld. Onkuische en onkiesche handelingen en voorstellingen maken de hoofdbouwstoffen uit van dezen nieuw uitgebroeiden roman, dien wij niet gaarne in handen onzer vrouwen, of onzer lieve jeugd, zouden geven. Waar toch treft men eenig edel gevoel, waar eene schoone daad aan, waar hoort men de roepstem der deugd, waar ziet men den triomf van zedelijkheid op de ondeugd? Het boek heeft geene zedelijke strekking hoegenaamd; zelfs de schrijver weet er geen, en eindigt met den wensch te uiten, dat zijn geschrijf toch iets mogt uitwerken; maar wat hij bedoelt zal men niet verlangen kunnen, dat wij neder schrijven. Het boek, zal men misschien zeggen, moet ook niet dienen tot nut; maar tot vermaak, tot tijdkorting, tot eene uitspanning? en de moralist wil dan niet altijd gehoord worden. Dit zij zoo; maar wat men tot vermaak leest, strekke niet tot ondermijning onzer zedelijkheid, tot wegredenering onzer begrippen, en gevoelens van deugd; dat strekke niet om meer geloof aan ondeugd en aan eigenbaat te slaan, dan aan het degelijke en voortreffelijke, en daarom navolgenswaardige, van deugd en goede zeden. Bij een rein hart, weegt een onbevooroordeeld en onvervalscht verstand; bij een onbedorven gemoed passen zuivere handen; daarom houde men zich af van het kwade te zoeken, men vliede het veeleer; en vrijware zich tegen den invloed van het kwaad. Het doel des schrijvers is hier niet geweest, eene oude vrijster, die verlangende is zich in den echt te begeven, bespottelijk te maken; zijn eenig doel is een tafereel te leveren, zoo het schijnt, van de zeden in Frankrijk; maar wij willen daarom geen geloof hechten; en verlangen evenmin, in het belang onzer nationale zeden, eene voorstelling eener *chronique scandaleuse*, als de onverbloemde of verbloemde schetsen van onkuische overdenkingen en handelingen. Het doet geen genoegen, wanneer men een begaafd schrijver zijne pen ziet leenen, om schandelijke voorstellingen te beschrijven, en dit boekje verdient even weinig gelezen te worden als sommige *obscène* verhalen, die in de *Scènes de la vie Parisienne* van dieuzelfden schrijver opgenomen zijn. — Intusschen bewijst ook deze roman op nieuw het verval der Fransche letterkunde, treurig gevolg van de omwentelingen, welke het zedelijk en maatschappelijk leven der groote natie geschokt hebben; doch laten wij ons wachten, om, door onze lofuitingen, bij te dragen tot de verspreiding van het vergif, waarmede door de lectuur van soortgelijke boeken onze, nog niet geheel verbasterde zeden dreigen verpest te worden.

170ste Koninklijke Nederlandsche Loterij,

VIJFDE KLASSE,

23ste Trekking: N°. 20656, een prijs van *f* 1000; N°. 5383, *f* 1000.
24ste — N°. 23056, een prijs van *f* 15,000; N°. 11807, een premie van *f* 1000; N°. 16425, een prijs van *f* 50,000; N°. 9477, een premie van *f* 1000; N°. 1180, een prijs van *f* 1000; N°. 15847, een prijs van *f* 1000; N°. 706, een prijs van *f* 1000; N°. 7155, een premie van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (16 *Maart*) was de notering der fondsen als volgt: Werk. Sch. 2½ pCt. 53 1/16, 53; dito 5 pCt. 100 7/8, 1/2; Kaneb. *f* 22 1/4; Amort.-Synd. 4½ pCt. 93 1/4, 1/8; dito 3½ pCt. 76 5/8, 9/16; Handelm. 184, 3/4, 1/4; Anleen 85 *c*, 27 3/8, 3/8; Coup. van d°. 47, 1/4; Uitgest. 9 1/8, 9; Pass. 7 7/8, 15/16; Col. 20 1/4.

Pensionaat van Jonge Jufvrouwen,

te Borgerhout bij Antwerpen, onder bestuur van de GEZUSTERS LOIRE.

Behalve godsdienst en zedekunde, deze noodzakelijke grondslagen van alle opvoeding, worde onderwijs gegeven in de Fransche taal, naar de beginselen der beste taalkundigen, in de Aardrijkskunde, Oude en Nieuwe Geschiedenis, Mythologie, Rekenkunde en Italiaansch Boekhouden. De gezusters LOIRE worden in het laatstgenoemd gedeelte van het onderwijs bijgestaan door haren Vader, Leeraar in den Handel, en de Wiskundige Wetenschappen.

De goede naam welke de bestuurderessen van dit Gesticht genieten, moet vertrouwen inboezemen aan allen, die haar met de opvoeding hunner Dochters zouden willen belasten.

*** Door de Boekhandelaars JOH. NOMAN & ZOON, te *Zalt-Bommel*, is alom verzonden:

Bestellijst op een werk, getiteld: BESCHRIJVING VAN ZWITSERLAND EN HET TYROLSCHE GEBERGTE; met *elf fraaije kopere Platen*.

Dit werk zal in één deel, in gr. 8°., op best zwaar velijn drukmediaan worden uitgegeven, waarin *elf* der fraaiste en belangrijkste gezigten van *Zwitserland* en het *Tyrolsche* zullen voorkomen.

De prijs van dit werk, met de *elf* Platen, dat als het ware een *prachtwerk* genaamd zal kunnen worden, zal bij inteekening zijn *f* 5,90.

De Inteekening staat open tot den 30sten April 1837, na welken tijd de prijs verhoogd zal worden.

*** Op HEDEN is bij de Boekhandelaars JOH. NOMAN & ZOON, te *Zalt Bommel*, van de pers gekomen en alom verzonden:

I. A. EWALD, *Ernst Frank*, een belangrijk tafereel uit den strijd tot vrijmaking van *Zuid-Amerika*, grt. 8°. in één deel kompleet, met gegrav. titel en vignet . . *f* 2,20.

II. I. CZINSKI, *de Kozak*, een geschiedkundige Roman met portret van CHMIELNICKI, en gegrav. titel en vignet, grt. 8°, 1ste deel . . . . . *f* 2,90.

Het 2de en laatste deel volgt nog binnen 6 weken.

Beide hoengenoemde werken kan men ruimschoots allen Leesgezelschappen en Leesbibliotheken aanbevelen.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende NIEUWE WERKEN voorhanden:

I. Cuvier, le Règne Animal distribué d'après son organisation pour servir de base à l'histoire naturelle des animaux et d'introduction à l'Anatomie comparée; troisième édition, avec figures dessinées d'après nature. 5 vol. 8°. *f* 12,—

II. Leçons Françaises de Littérature et de Morale par NOËL ET DE LA PLACE, Vingt-et-unième édition, augmentée d'une liste Biographique des auteurs cités et d'un tableau des vicissitudes de la littérature Française, par le Baron DE RELEENBERG . . . . . *f* 3,60.

III. Oeuvres Complètes de LAMARTINE, avec planches; 1 volume. 8°. . . . . *f* 7,—

IV. Les Pays-Bas avant et durant la domination Romaine, ou tableau Historique, Géographique, Physique, Statistique et Archéologique de la Belgique et de la Hollande, depuis les premiers temps historiques, jusqu'au 6me siècle par A. G. B. SCHAYES; tome I. . . . . *f* 4,—

V. Dictionnaire Universel de la langue Française, avec le latin et les Etymologies, extrait comparatif, concordance, critique et supplément de tous les dictionnaires Français; Manuel Encyclopédique de Grammaire, d'Orthographie, de Vieux Langage, de Néologie, par BOISTE; 1 volume . . . *f* 12,50.

VI. Traité Théorique et Pratique des Maladies de la Peau, avec un Atlas in-4°. Contenant 400 figures gravées et coloriées par P. RAYER; troisième édition, entièrement refondue.
1 vol. texte. . . . . *f* 4,60.
4 Livraisons Planches. . . . . » 18,40.

VII. Histoire de la Révolution Française par Mr. A. THIERS. 2 vol. 8°. . . . . *f* 12,—

VIII. Histoire de la Chute de l'Empire Romain et du déclin de la civilisation de l'an 250 à l'an 1096 par J. C. L. SIMONDE DE SISMONDI. 1 volume, 8°. . . . . *f* 6,—

IX. Dictionnaire Général et Grammatical des Dictionnaires Français, extrait et complément de tous les dictionnaires les plus célèbres, par NAPOLEON LANDAIS. 2 vol. in-8°. *f* 15,—

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.